

Zorunlu Bireysel Emeklilik Nasıl Olacak?

Şimdi tüm çalışanları zorunlu olarak BES'li yapacak düzenleme ile yeni bir aşamaya geliyor.. - 10.08.2016

Zorunlu Bireysel Emeklilik Nasıl Olacak?

Eskişehir'den okurumuz Salih Yılmaz soruyor: "Bünyamin bey, bireysel emeklilik sistemi şimdi zorunlu olacakmış dediler, bu nasıl uygulanacak? SGK'ya prim öder gibi işverenimiz mi ödeyecek primi? Mecburi mi ödemek? Ödemek istemezsek ne yapmamız lazım? Ayrıntılı olarak anlatır mısınız?"

Sayın okurum, bireysel emeklilik sistemi (BES) son altı-yedi yıldır devlet tarafından yoğun bir şekilde destekleniyor. Destek için çeşitli yöntemler uygulandı... Önce vergi indirimi, sonra da teşvikler yoluyla desteklenen BES; bu destekler sayesinde birkaç milyon kullanıcıya ulaştı, finansal kuruluşlara önemli bir kaynak haline geldi...

Şimdi tüm çalışanları zorunlu olarak BES'li yapacak düzenleme ile yeni bir aşamaya geliyor

BES uygulamasının nasıl uygulanacağına dair ayrıntılar netleşmeye başladı.

Meclis'e sunulan Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı kabul edilirse BES'te yeni bir dönem başlayacak...

Henüz yasalaşmamış olsa da bu düzenleme sistemde tarihi bir değişiklik yapacak... Bu yüzden çok önemli

Tasarı neler içeriyor, bireysel emeklilik sistemi nasıl uygulanacak? Ayrıntılı olarak açıklayalım...

OTOMATİK OLARAK KATILACAKSINIZ!

Mecliste görüşülen tasarıya göre tüm çalışanlar bireysel emeklilik sistemine otomatik olarak katılacak....

Türk vatandaşı olup 45 yaşını doldurmamış olanlardan ücret karşılığı çalışanlar, işverenin kanun hükümlerine göre düzenleyeceği bir emeklilik sözleşmesiyle emeklilik planına dâhil edilecek....

Başka bir ifade ile otomatik olarak BES'e katılacaksınız....

Yanlış anlaşılmasın, BES sistemini devlet veya kamu kurumları uygulamıyor. Burada çalışanın katılacağı şirketlerin özel şirketler olduğunun altını çizelim.

İş verenin BES'e otomatik çalışanlarını kaydettirebileceği BES emeklilik şirketleri ise Hazine Müsteşarlığınca belirlenecek....

SİSTEMDEN ÇIKMAK SERBEST!

Bu yeni sistemde BES'e giriş otomatik, yani tercihinize bağlı değil!

Tüm ücretli çalışanlar işverenlerince düzenlenecek sözleşme ile BES sistemine otomatik olarak giriş yapacak....

Ancak sistem sosyal sigortalar gibi zorunlu değil. Yani sistemden çıkmak serbest!

Avrupalılar bu sisteme “automatic registration, optional opt-out” sistemi, yani “otomatik kayıt, isteğe bağlı çıkış” sistemi diyorlar....

Sistemin amacı psikolojik olarak çıkmamayı özendirmek

Ancak zorunlu değil. Ücretinizden kesinti olmasını istiyorsanız, otomatik kayıt olduğunuz BES sisteminden çıkmanız mümkün....

İKİ AY İÇİNDE ÇIKABİLİRSİNİZ!

Otomatik kaydolduğunuz BES'ten çıkma hakkına “cayma hakkı” diyor tasarı....

Çalışan, emeklilik planına dâhil olduğunun kendisine bildirildiği tarihi müteakip 2 ay içinde sözleşmeden cayabiliyor....

Cayma halinde, ödenen katkı payları, varsa hesabında bulunan yatırım gelirleri ile birlikte 10 işgünü içinde çalışana iade edilmesi zorunlu. Bireysel emeklilik şirketi, cayma süresince ödenen katkı paylarının değeri kaybetmemesini sağlayacak şekilde fon yönetiminden sorumlu tutuluyor.

Diyelim ki, iki ay içerisinde caymadınız ama belirli bir süre prim ödemek istemiyorsunuz, yani ara vermek istiyorsunuz.

Tasarıya göre cayma hakkını kullanmayan çalışan, belirlenecek hallerde katkı payı ödemesine ara verilmesini isteme hakkına da sahip...

MAAŞTAN OTOMATİK KESİNTİ NE KADAR?

Peki, otomatik olarak girdiğiniz aylık sistemde BES priminiz ne kadar?

Çalışanın katkı payı, SGK prime esas kazancının yüzde 3'üne karşılık gelen tutar olacak. Ancak Kanun bu oranı iki katına kadar artırmaya, yüzde 1'e kadar azaltmaya veya katkı payına maktu limit getirmeye Bakanlar Kurulu yetkili.

Buna göre asgari ücretli bir kişinin BES'e 50 TL demesi gerekecek. En üst düzeyden ücret ödenen biri ise 321 TL deyecek... Bu rakam asgari ücrete endeksli olarak artacak...

Kanuna göre bu tutar, en geç çalışanın ücretinin ödeme gününü takip eden işgünü, işveren tarafından şirkete aktarılacak. Yani işveren sizin maaşınızdan kesip sizin adınıza bireysel emeklilik şirketine ödeme yapacak.

İşveren, katkı payını zamanında şirkete aktarmaz veya geç aktarırsa, çalışanın birikiminde oluşan parasal kayıptan sorumlu tutulacak.

Çalışan, otomatik katılıma ilişkin emeklilik sözleşmesinde belirlenen tutardan daha yüksek bir tutarda kesinti yapılmasını işverenden talep edebilecek.

İŞÇİ İSTİFA EDERSE NE OLUR?

Burada akla gelen bir soru şu: Ya çalışan işyerinizden istifa ederse ve başka bir işte çalışmaya başlarsa?

Tasarıya göre çalışanın işyerinin değişmesi halinde, yeni işyerinde bir BES emeklilik planı varsa, çalışanın birikimi ve sistemde kazandığı emekliliğe esas süre yeni işyerindeki sözleşmesine aktarılacak...

Başka bir deyişle, iş değiştirdiyseniz bile BES birikiminiz sizi takip edecek...

Yeni işyerinde emeklilik planının bulunmaması halinde ise tercih size kalmış: Çalışan, talep ederse önceki işyerinde düzenlenmiş sözleşme kapsamında katkı payı ödemeye devam edebilecek; talep etmezse emeklilik sözleşmesi sonlandırılacak.

DEVLET KATKISI NE KADAR?

Yeni sistemin önemli bir özelliği devlet katkısının sürmesi...

Buna göre otomatik kayıt olacağınız BES'te yüzde 25 devlet katkısı da olacak.

Çalışanın cayma hakkını kullanmaması halinde, sisteme girişte bir defaya mahsus olmak üzere, ayrıca bin TL ilave devlet katkısı sağlanacak. Bakanlar Kurulu, bu tutarı yarısına kadar artırmaya veya yarısına kadar azaltmaya yetkili kılınıyor.

Eğer emekliliğe kadar beklerseniz bu avantaj daha fazla: Emeklilik hakkının kullanılması halinde, hesabında bulunan birikimi en az 10 yıllık olan ve birikimini yıllık gelir sigortası sözleşmesi kapsamında almayı tercih eden çalışana, birikiminin yüzde 5'i karşılığı ek devlet katkısı ödemesi yapılacaktır.

Çalışan katkı payının takip ve tahsil sorumluluğu bireysel emeklilik şirketine ait...

PRİMDEN KESİNTİ NE KADAR?

Peki, bireysel emeklilik şirketleri bu sistemden ne kazanacak?

Yeni sisteme göre şirketlerce, fon işletim gideri kesintisi dışında başka bir kesinti yapılamayacak. Yani şirketlerin otomatik kayıt olan vatandaş tabiri caizse söğüşlemesinin önüne geçiliyor...

Ancak bireysel emeklilik şirketlerinin her birinin farklı gider kesintisi oranları uyguladığını belirtelim: Primden yüzde bir kesen de var, yüzde on kesen de...

Bu yüzden gerek işverenlerin gerek çalışanların şirketlerinin kesinti oranlarını önemle takip etmesini öneririz. Devletin de bu kesintilere bir sınır getirmesi, bireysel emeklilik şirketlerinin vatandaşların parasını kuş etmesinin önüne geçmesi gerekiyor...

BİREYSEL TASARRUF ORANIMIZ ARTMALI!

BES sistemi finansal sektörün derinleştirilmesi için yapılıyor...

Ama yalnız bunun için değil tabii. Ülkemizin bireysel tasarruf oranı çok düşük, yüzde 15'ler seviyesinde bile değil. Yani kazandığımız her 100 Liranın 85 Lirasını yarını düşünmeden ağustos böceği gibi çatır çatır yiyoruz...

OECD ülkelerinin çoğunda ve özellikle gelişmiş ülkelerde bu oran yüzde otuzları geçiyor...

Ülkemizin 2023 hedeflerini tutturması için bireysel tasarruf oranımızı arttırmak gerekiyor... Yani daha fazla tasarruf, daha az lüks tüketim lazım..

Bu yüzden tüm çalışanların otomatik sisteme katılması olumlu bir adım...

Ancak! Bu işin bir de "ancak" kısmı var...

Ancak sistemin finansal kuruluşlara da baskı yapması gerekiyor. Katılımcı bireylerin parasını üç kuruş değerlendiren, devlet katkısını bile çarçur eden, yani bireylerin tasarrufunu finansal karlara tahvil eden bir sistem sürdürülebilir değil!

Bireysel emeklilik fonlarının sıkı takibe alınması, kötü performansı olan fonların cezalandırılması, katılımcıların kandırılmasının önüne geçilmesi gerek.

Özetle, bu keser tek taraflı kesmemeli

Kaynak: MemurHaber / Bünyamin Esen

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA